

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань свободи слова та інформаційної політики

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 286-83-79

№ 04-32 / 20-221

„20” „05” 2019 р.

Духоті О.В.

Шановний Олександрє Васильовичу!

На виконання доручення Першого Заступника Голови Верховної Ради України І. Геращенко до Комітету з питань свободи слова та інформаційної політики і Комітету з питань охорони здоров'я направлено на розгляд ініційовану Вами електронну петицію під назвою «Заборонити рекламу медичних препаратів по телевізору».

Електронна петиція, автором якої Ви є, в установлений строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку, тому розглядалась як звернення громадян відповідно до частини десятої статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян».

В ініційованій Вами петиції пропонується заборонити рекламу медикаментів по телевізору з метою запобігання спонуканню до самолікування хворих та введення в оману населення, продаючи під виглядом ліків БАДи та інші препарати з недоведеною ефективністю. У зв'язку з цим Ви вважаєте, що «заборона такої реклами може значно знизити ціни на ліки через значне зменшення рекламних бюджетів виробників та представництв, які включені у собівартість препаратів». Крім цього, на Вашу думку, «заборона реклами медичних препаратів по телевізору дозволить зменшити кількість ускладнень від самолікування, та неправильного застосування препаратів без консультації з лікарем».

Насамперед зазначимо, що відносини, пов'язані з виробництвом, розповсюдженням та споживанням реклами на території України, регулює Закон України «Про рекламу» (далі – Закон). При цьому, якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України про рекламу, застосовуються правила міжнародного договору.

Станом на сьогодні питання реклами лікарських засобів, медичної техніки, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації врегульовані статтею 21 Закону таким чином.

1. Дозволяється реклама:

лише таких лікарських засобів, медичних виробів та методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації, що в установленому порядку дозволені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, до застосування в Україні;

лише таких лікарських засобів, які відпускаються без рецепта лікаря та які не внесені центральним органом виконавчої влади у галузі охорони здоров'я до переліку лікарських засобів, заборонених до рекламування.

2. Забороняється реклама лікарських засобів, застосування та відпуск яких дозволяється лише за рецептом лікаря, а також внесених до переліку заборонених до рекламування лікарських засобів.

3. Забороняється реклама допінгових речовин та/або методів для їх використання у спорті.

4. Реклама лікарських засобів, медичних виробів, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації повинна містити:

об'єктивну інформацію про лікарський засіб, медичний виріб, метод профілактики, діагностики, лікування, реабілітації і здійснюватися так, щоб було зрозуміло, що наведене повідомлення є рекламою, а рекламований товар є лікарським засобом, медичним виробом, методом профілактики, діагностики, лікування, реабілітації;

вимогу про необхідність консультації з лікарем перед застосуванням лікарського засобу чи медичного виробу;

рекомендацію щодо обов'язкового ознайомлення з інструкцією на лікарський засіб;

текст попередження такого змісту: «Самолікування може бути шкідливим для вашого здоров'я», що займає не менше 15 відсотків площі (тривалості) всієї реклами.

5. Реклама лікарських засобів, медичних виробів та методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації не може містити посилань на терапевтичні ефекти стосовно захворювань, які не піддаються або важко піддаються лікуванню.

6. У рекламі лікарських засобів, медичних виробів та методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації забороняється розміщення:

відомостей, які можуть справляти враження, що за умови застосування лікарського засобу чи медичного виробу консультація з фахівцем не є необхідною;

відомостей про те, що лікувальний ефект від застосування лікарського засобу чи медичного виробу є гарантованим;

зображень зміни людського тіла або його частин внаслідок хвороби, поранень;

тверджень, що сприяють виникненню або розвитку страху захворіти або погіршити стан свого здоров'я через невикористання лікарських засобів, медичних виробів та медичних послуг, що рекламуються;

тверджень, що сприяють можливості самостійного встановлення діагнозу для хвороб, патологічних станів людини та їх самостійного лікування з використанням медичних товарів, що рекламуються;

посилань на лікарські засоби, медичні вироби, методи профілактики, діагностики, лікування і реабілітації як на найбільш ефективні, найбільш безпечні, виняткові щодо відсутності побічних ефектів;

порівнянь з іншими лікарськими засобами, медичними виробами, методами профілактики, діагностики, лікування і реабілітації з метою посилення рекламного ефекту;

посилань на конкретні випадки вдалого застосування лікарських засобів, медичних виробів, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації;

рекомендацій або посилань на рекомендації медичних працівників, науковців, медичних закладів та організацій щодо рекламованих товару чи послуги;

спеціальних виявлень подяки, вдячності, листів, уривків з них із рекомендаціями, розповідями про застосування та результати дії рекламованих товару чи послуги від окремих осіб;

зображень і згадок імен популярних людей, героїв кіно-, теле- та анімаційних фільмів, авторитетних організацій;

інформації, що може вводити споживача в оману щодо складу, походження, ефективності, патентної захищеності товару, що рекламується.

7. У рекламі лікарських засобів, медичних виробів та методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації забороняється участь лікарів та інших професійних медичних працівників, а також осіб, зовнішній вигляд яких імітує зовнішній вигляд лікарів.

8. Забороняється вміщувати в рекламі лікарських засобів інформацію, яка дозволяє припустити, що лікарський засіб є харчовим, косметичним чи іншим споживчим товаром або що безпечність чи ефективність цього засобу обумовлена його природним походженням.

9. У рекламі товарів та методів, що не належать до лікарських засобів, медичних виробів, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації, а також у рекламі харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок забороняється посилатися на те, що вони мають лікувальні властивості.

10. Забороняється реклама проведення цілительства на масову аудиторію.

11. Забороняється реклама нових методів профілактики, діагностики, реабілітації та лікарських засобів, які знаходяться на розгляді в установленому порядку, але ще не допущені до застосування.

12. Реклама послуг народної медицини (цілительства) та осіб, які їх надають, дозволяється лише за наявності відповідного спеціального дозволу на заняття народною медициною (цілительством), виданого центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, і повинна містити номер, дату видачі зазначеного дозволу та назву органу, який його видав.

13. Особи, які здійснюють виробництво та/або продаж лікарських засобів, медичної техніки, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації, можуть виступати спонсорами теле-, радіопередач та програм шляхом наведення інформації рекламного характеру про ім'я або найменування, знак для товарів і послуг, за винятком будь-якого посилання на лікарські засоби, що вживаються та розповсюджуються лише за приписом (рецептом) лікаря, та медичну техніку, методи профілактики, діагностики, лікування і реабілітації, застосування яких потребує спеціальних знань та підготовки.

14. Забороняється телепродаж лікарських засобів, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації, а також медичної техніки, застосування якої потребує спеціальних знань та підготовки.

15. Положення цієї статті не поширюються на рекламу лікарських засобів, медичних виробів та методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації, яка розміщується у спеціалізованих виданнях, призначених для медичних установ та лікарів, а також яка розповсюджується на семінарах, конференціях, симпозіумах з медичної тематики.

Разом з цим вимоги щодо реклами лікарських засобів містить також Закон України «Про лікарські засоби». Частиною четвертою статті 26 цього Закону визначено таке.

Дозволяється реклама лікарських засобів, які відпускаються без рецепта лікаря та не внесені до переліку заборонених до рекламування лікарських засобів. Перелік лікарських засобів, заборонених до рекламування, затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я. Вимоги до реклами таких лікарських засобів встановлюються Законом України «Про рекламу». Критерії, що застосовуються при визначенні лікарських засобів, рекламування яких заборонено, затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я відповідно до вимог закону. Рішення про віднесення лікарського засобу до лікарських засобів, рекламування яких заборонено, приймається під час державної реєстрації (перереєстрації) лікарського засобу з внесенням відповідної інформації до Державного реєстру лікарських засобів України. Реклама лікарських засобів, застосування та відпуск яких дозволяється лише за рецептом лікаря, а також тих, що внесені до переліку заборонених до рекламування лікарських засобів, забороняється.

Водночас законодавцем приділяється значна увага удосконаленню відповідних вимог чинного законодавства України. Наразі на розгляді Парламенту України знаходиться низка законопроектів, в яких пропонуються зміни стосовно законодавчого регулювання реклами лікарських засобів, медичних виробів та методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації. До таких законодавчих ініціатив належать:

проект Закону про лікарські засоби (реєстр. № 2162 від 17.02.2015),
внесений народним депутатом України Шипком А.Ф.;

проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони реклами лікарських засобів (реєстр. № 3246 від 07.10.2015 р.),
внесений народним депутатом України Поляковим М.А.;

проект Закону про особливості імплементації окремих положень законодавства Європейського Союзу щодо обігу лікарських засобів (реєстр. № 4465 від 18 квітня 2016 року), внесений народними депутатами України Сисоенко І.В., Біловолом О.М. та іншими;

проект Закону про внесення зміни до статті 21 Закону України «Про рекламу» (реєстр. № 6173 від 10.03.2017 р.), внесений Кабінетом Міністрів України;

проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення реклами лікарських засобів, медичних виробів, медичної техніки, методів профілактики, діагностики, лікування і реабілітації (реєстр. № 8136 від 15.03.2018), внесений народними депутатами України Бахтеєвою Т.Д., Карпунцовим В.В., Шурмою І.М. та ін.

Маємо сподівання, що прийняття Парламентом України цих законопроектів як законів, удосконалить механізм регулювання суспільних відносин у сфері реклами.

З повагою

Голова Комітету

Вікторія Сюмар